

ÁLLATOK VÉDELME.

A KOLOZSVÁRI ÁLLAT-VÉDŐ-EGYESÜLET

Szerkesztőség:
SZÉCHY-VILLA
I. EMELET
honá a kéziratok, tudakozódások, előfizetések kiírdendők.

HAVIKÖZLÖNYE.

Szerkesztli:
SZÉCHY KÁROLYNÉ LORENZ JOSEPHINE,
az Egyesület elnöke.

Tagoknak
tagsági díj fejében jár.
Előfizetési ár:
Egész évre 1 frt — kr
Fél " " 50 kr
Számunként . 10 kr.

Második évfolyam.

Kolozsvár, 1897. június 1.

9. szám.

ÁLLATVÉDELEM ÉS SAJTÓ.

Vallásos ember vagyok. Hiszem, hogy az *Irgalom* és *Szeretet* váltotta meg a világot; meggyőződésem, hogy az irgalom és szeretet teszi az embert nevére méltóvá. Ez a két testvér-erény kritériuma a műveltség azon fokának, mely az embert fel-emeli, megnemesíti és szebbé teszi. Reá vezette a társadalmat a humánus intézmények létesítésére. Ezek között látjuk az *Állatvédő Egyesületeket* is.

Az Állatvédő Egyesület abban a szükségben bírja létjogát, amely azt létre hozta. Mindenütt, mindenkor voltak — és fájdalom, mindig vannak — kegyetlen emberek, kik még a szelid, hasznos és a kenyérkeresetben hű munkatárs állatokat is ütik, verik, kínozzák. Ez ellen az erkölcsi érzés tiltakozik. E szempontból esik az állatkínzás rendőri tilalom alá.

Ezért alakultak — főleg 1824 év óta — *Anglia kezdeményezésére* az állatvédő-egyesületek, hogy az állatok emberséges bánásmódban részesüljenek, mert a nemes érzelmek ápolása benső összefüggésben van az állatok iránt való jó bánásmóddal.

Ezzel a meggyőződéssel bátran léphetünk az angolok útjára. Anglia útja mindenkor haladást jelent. Mi ezen az uton járunk, és ez a tudat megnyugvással tölt el minden esetben viczelődés, közönyösség, vagy éppen rosszszándéku törekvésekkel szemben.

Mi *lelkesezéssel* követjük azokat a nagy lelkeket, kik az állatvédelmi eszmék nyílt és feltétlen hívei voltak, ilyenek: Mózes, Salamon, Jézus, Szent Pál; a költők közül Shakespeare, Göthe, Schiller, Herder, Lessing, Lamartine, Castelli, Auerbach; a művészek közül: Wagner, Defregger, Kaubach; a filozófusok közül: Aristoteles, Kant, Schoppenhauer, Hartmann; a tudósok közül: Newton, Helmholz, Hyrtl, Artl, Pettenkoffer, Macaulay, Strausz. Továbbá fejedelmek, státustérfiak, katonai és egyházi tekintélyek stb.

Ily jeles táborban, az összes műveit nemzetek törekvéseivel kapcsolatosan haladva, tisztában vagyunk azzal a nemes feladattal, melyet az állatvédelem szempontjából megoldani akarunk. Aki célját elérni akarja, annak minden tisztességes eszközt fel kell használni. — *Az állatvédelemnek* — mint minden más humanisztikus intézetnek — *célja elérésére, mondhatni legnagyobb eszköze : a sajtó.*

A sajtó az idők folyamán óriási hatalommá nőtte ki magát. Századokkal tolta előre az emberiséget. Isten után első erő a világon, mely elenyészhetetlenné tette az emberi szellem alkotásait. „Pirámisokat emel — mondja Maszlagi F. — és templomokat rombol szét; teremt és pusztít; életet és halált osztogat. A sajtó adta az emberiségnek a szabadság tiszta fogalmát, midőn a nagy eszmék koncepczióit széjjel hinté a világon, de a sajtó szülte a forradalmat is. Gutenberg épp úgy állhatna a trónuson koronával a fején, mint a vérpadon a pallossal feje felett.“

En, természetesen csakis arról a sajtóról beszélhetek, mely a „conscia mens recti“-vel van vértézve.

Csak három kérdőpontra szorítokozom : 1. *Mit tett idáig a sajtó az állatvédelem terén?* 2. *Mit tesz jelenben?* 3. *Mit tehetne a jövőben?*

1. A napi sajtóra tulajdonképpen panaszolni nem lehet. Be kell ismernünk, hogy minden humanisztikus irányt bécsülettel szolgált s így az állatvédelmet is, amennyiben ezt a napi események felszínre hozták, vagy ha az állatvédő-egyesületek segítségével szólították. 2. Ugyanez áll a második kérdésre : mit tesz jelenben? A napi események folyamán alkalmászerűleg ismertet, pártol, buzdít, kritizál; természetesen nagyon igénybe vett rovatainak szűkebb körében „per longum et latum“ csak ritkábban terjeszkedhetik ki. Ez a feladat tulajdonképpen a szaksajtóra hárul. Tisztelettel említem meg dr. Szalkay Gyula tanárnak e minőségben is kifejtett rendkívüli buzgalmát.¹ A 3. kérdés : *mit tehetne a sajtó az állatvédelemre nézve a jövőben?* Mindenesetre többet, mint eddig. Ne a napihírek rovatában szorítson egy kis helyet az állatvédelem ügyének, hanem bővebb tudósítások, önálló cikkek, tárczák, versek közlésével *nyújtson élénkebb támogatást.* Az egyesületektől nyerendő információt, röpiratokat, elbeszéléseket és bárminő állatvédelmi közleményeket tárgyalja a sajtó a másféle humanisztikus dolgokhoz illő tárgyilagossággal és lelkesedéssel. Az itt-ott hangoztatott ferde nézeteket czáfolja meg. Ilyen többek közt ez a hangzatos frázis : *Előbb védjük meg az embereket és csak azután gondoskodjunk az állatokról!* Ha ezt elvül fogadnók el, akkor az állatvédelmet nemcsak ad grecas calendás halasztanók el, hanem végképp el kellene, hogy ejtsük, mert hiszen mindig volt, van és lesz olyan baj, mely az ember védelmét igényli és bizony várhatnánk arra a napra, mikor az állatvédelemre kerülne a sor. De különben az *állatvédelem az em-*

¹ Jelenleg voltaképp egyedül a havonként megjelenő „Állatok Védelmé“ képviseli a *szaksajtót* Magyarországon, minthogy a budapesti „Állatok Óré“ megszűnt, a temesvári Á. V. E. pedig csak 3-4 füzetecskét ad ki évenként.

bervédelem egyik eszköze, mert akinek szeretet, könyörület van a szivében az állatok iránt, az az ember csak nem lesz ellensége embertársának. Lehet, hogy száz esetben akad ilyen is 3—4, de kilenczvenhét százalék mégiscsak maradt a humanizmus nyereségéül.

Nagy horderővel bír a *sajtó képviselőinek bevonása az állatvédelem körébe*, kik aztán az állatvédelmet nagyobb anyag feldolgozásával, több lelkesedéssel, a költészet és szép próza sokféle alakjában szolgálva, hatnának az elmére és szivre egyaránt. A képes lapok kitűnő szolgálatot tehetnének, ha időnként az állatvédelmet egy-egy szép genreből mutatnák be olvasóiknak. A szelid érzelmek kedves ébresztői ezek a bájos képecskék és mindig hatnak az emberre. Nagy szolgálatot tehetnének még a könyvkiadók, társulatok és hasonló vállalatok is, *ha főleg a gyermekvilág számára* kiadandó műveikben az állatvédelem ügyét felkarolnák.

A sajtó támogatása mellett Magyarországon az állatvédelem ügyét könnyen az óhajtott felvirágozásra lehetne juttatni. A magyar nép — dicséretére legyen mondva — szereti az állatot. Vet oda ugyan háziállatainak olykor egy-egy sallangos „teremtettét”, de azért szeretettel kiméli, óvja azokat. Ha keblemetlen időjárás van, e szavakkal nyit be övéihez. „No gyerekek! olyan hitvány idő jár odakinn, hogy még a kutyát sem kell kiereszteni!” A székelőföldön meg minden pohárköszöntés áldáskívánatait e szavakkal zárja be a nép: — — „az Isten tartsa meg a barmaikat is, hogy kendtek is élhessenek, minket se hagyjon el az uristen.” Ismertem Erdélyben egy durgazdag bárónőt, ki rendszeresen meglátogatta kedvenc állatait, sőt reggelijét nem egyszer odahozatva, közöttük költötte el. Volt nekem is egy falusi leánycselédem, ki mindazon busult, hogy állatokat nem tartok s mikor egy tehénre szert tettem, öröme leirhatalan volt. Gondozta, féltette, s hogy az állat ne fázzék, még saját paplanját is ráterítette. Maros-Ujvártt erről a „piros paplanos tehén”-ről még ma is emlékeznek. Udvarhelyszéken, Farkaslakán egy fuvarosnak elpusztult egyik lova. Palkó Bandi, a lovak tizennégy éves kocsisa megverselte. Versében az elpusztult lovat ekképpen szólaltatja meg:

Palkó Pandi! hitős társam,
Kivel Medgyest annyit jártam:
Te voltál a jóakaróm,
Vesd el immár a vakaróm!

A magyar ember a háziállatokat jószágnak hívja, tehát megbecsülendőnek tartja azokat. Népdalaink is telve vannak az állatokat becézgető szólásokkal, hízogató jelzőkkel.

Ily nép között, ily földön a sajtó jóakaró támogatásával az állatvédelem ügyét gazdag felvirágzásra lehetne emelni.

Végül csak annyit: *A társadalmi feladatok megoldására nem elég az ész; szív is kell hozzá és meleg részvét a szenvedések iránt.* Mi ezt a nemesen érző szívet keressük! Ebben az általános művelődésre irányuló munkánkban számítunk a sajtó meleg támogatására.

Miután a sajtót az állatvédelemre nézve oly tényezőnek is-

merjük, mely kiszámíthatlan előnnyel bír, minden állatvédő egyesület hasson oda, hogy:

I. A sajtót az eddiginél nagyobb akcióra megnyerje. Különös figyelemmel törekedjék egy, esetleg több olyan napilapot szövetségre bírni, melyeknek külön rovata bő tudósításokkal, értekezésekkel tartsa felszinen az állatvédelem ügyét.

II. Az egyesületekkel rendszeren karöltve munkáló szaksajtó időről-időre gondoskodjék oly közleményekről, melyek — a szövetséges társul megnyert napilapok útján az állatvédelem ügyét olyan közönség elé viszik, mely még eszméinknek nincsen megnyerve. Továbbá a szaklapok alkalomadtán kiváló elismeréssel sorolják fel azokat a lapokat, melyek az állatvédelmet nagyobb buzgalommal karolták fel.

III. Egyesületeink törekedjenek érdekköreikbe különösen írókat és hírlapírókat bevonni, kik tehetségük és a sajtóviszonyok teljes ismerete által rendkívüli nagy szolgálatokat tehetnek az állatvédelem ügyének.

Fülei Szántó László.

Gyermek Állat-Védő Egyesületek.

Egy angol gyermeklap szerkesztője közlönyében a következő kis történetkét beszélte el: Egy vén fehér madár eljött hozzá panaszkodva, hogy főként két dolog keseríti el életét. Télien a jég és fagy megakadályozza őt és feleségét az eledel-keresésben, nyáron meg, ha meg van a fészükük, a melyet sok kinnal-bajjal ketten építenek, jönnek a rossz fiúk, szétrombolják és elviszik a tojásokat. A szerkesztő ifju olvasóira bizta ama kérdés megoldását, hogyan lehetne e madárpáron segíteni? A gyermekek, egész rakás levelet irtak neki tele különféle javaslatokkal; rövid idővel egy gyermek-egyesület létesült, mely arra kötelezte magát; mikép sohasem bántja, sőt mindég meg fogja védelmezni a madarakat épp úgy, mint a többi állatokat is. Most már számos ilyen ifjusági egyesület van Angolországban. Az utolsó összeírás szerint az angol ifjusági állatvédő-egyesületek tagjai száma 2.500,000-re rugott.

Franciaországban és Amerikában is vannak ilyen gyermek-egyesületek, melyek csak jót és hasznosat eredményeztek.

*

Lady Granby Londonban rovar-védő egyesületet alakított, melynek tagjai kötelezik magukat, hogy nemcsak a nagyobb állatokat, de még férget, bogarat, legyet stb. sem fognak bántani; sem reá nem taposnak, sem meg nem ölik a földön csúszó-mászó vagy repülő rovarokat.

*

Múlt számunkból tévedésből két, az Á. V. E.-re vonatkozó adat maradt ki. Az egyik az, hogy pártoló tagunknak szerencsések vagyunk (már tavaly óta) báró Györffy Pál ő méltóságát is számíthatni; a másik, hogy az Á. V. E. ez évi közgyűlése Hory Béla árvaszéki elnök, választmányi tag ur indítványára, évi 100 korona tiszteletdíjat szavazott meg id. Virányi István urnak, mint az Á. V. E. pénztárnokának.

Anyamadár.

Virágos sírhalmon ülő bokor alatt
Fészke a madárnak, hajh, üresen maradt!
Tele volt még tegnap, mikor jött a nappal,
Sárga csőrű, tollas, csicsergő fiakkal.

Volt a fészek, mint egy kincses úri vár-lak.
Édesen borult rá szárnya az anyának.
Most üres! A bokor mégis alig bírja:
Anyamadár rajta szive buját sirja.

Sirja siró hanggal, sirja nagy bánattal,
Hajnal is könnyezi enyhítő harmattal
Rózsa is hullat rá illatos virágot,
Alkony is borit rá halovány világot.

Reggeli sugár is felette elterül,
S anyamadár búja mégis csak nem enyhül. . .
Gyermekem! ha itt jársz. tekints e madárra,
S gondolj az *anyának* szive fájdalmára.

Vass Tamás.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Ösmerem mind az égi madarakat és a mező minden vadai-
val én birok.

Zsolt. 50. 10—11.

Vannak-e jogai az állatnak is? kérdik sokan. Igen is vannak:
a léthez és élet örömeire való joga. az állatnak is megvan ép úgy,
mint az embernek.

Smiles Samuel.

Arról, hogy valaki hogyan ismeri el és teljesíti *kötelességeit*
az állatok iránt, meglehet ismerni az illető erkölcsi, sőt vallási
érzéseit is.

Auerbach Berthold.

A bűn története bebizonyítja nekünk, hogy hány ember-
kínzó és gyilkos előbb állatkínzó volt.

Strauss Dávid.

Az állatok iránti rokonszenv talajából kihajt a virágok vi-
rága: a tiszta emberszeretet is.

Hermann Ottó.

Az állatok kínzása ellen fellépünk épp úgy kötelességünk,
mint az embercsemetét óvnunk minden bajtól.

Özv. gróf Károlyi Alajosné.

A MADÁRFÉSZEK.¹

Irta: Szigeti János.

Az orgonafán egy kis madárpár ütötte fel otthonát. A nőstény a fészekben ült, a him pedig mellette egy ágon az illatos virágok között vigan füttyörészett. Egyszerre egy kéz nyul a fészek után. A dal elnémul s a madárcák panaszos jajgatásban törnek ki. A him vadul röpdös, mintha a megtámadójára akarná magát vetni, a nőstény azonban nem mozdul meg, mintha a félelem megbénította volna; csak a szárnyait terjeszti ki és megrémült, esdő pillantást vet arra a gyerkőczre, a ki a fészek után nyult. De ez ügyet se vetett a haragvó és panaszkodó madarakra és megragadta a fészket. Milyen kegyetlenek néha a gyermekek! A szegény madárka felrepült és kétségbeesetten sipogott. De a gyerkőcz röhögve olvasott össze a fészekben öt gyönyörű tojásukat s zsákmányával elégedetten elrohant. De azért meg volt benne az a tudat, hogy rosszat cselekedett; mert a mint hazaért, a fészket a kert egyik bokrában elrejtette. És nem merte megmondani, hogy mit követett el.

De az anyja látta, mikor hazajött és az arczáról olvasta le, hogy a lelkiismerete nem lehet egészen tiszta. »Hol voltál Gusztika?» kérdé tőle. Gusztika fülig pirul és sok kérdés és vallatás után kivallja, hogy fészket rabolt. Mert hazudni a fiu még sem akart, noha tisztában volt azzal, hogy szemrehányások, sőt büntetés nélkül ebből a dologból nem fog kimenekülni. De a mit várt, az elmaradt. Az anyja csak szomorúan nézett reá és szelid hangján így szólt hozzá: »Oh a szegény madárcák! Mennyit küzködtek és fáradtak heteken keresztül és ime most nincs semmi menedékük. Milyen hosszú, veszedelmekkel teli utat kellett megtenniük, hogy ide jussanak és ide fészket építsenek abban a reményben, hogy abban magzatjaikat felnevelhetik és most — reményeik mind füstbe mentek. Milyen féltő gonddal örködtek a tojásuk felett s mily mohó örömmel várták már azt a napot, a mikor a kis csőröcskék feltörnek a tojásuk héját s a fészek egyszerre csak kis madárcákkal telik meg. És most mindennek vége. A szegény szülők most szerteszéjjel bolyongnak s elveszett boldogságuk felett keservesen panaszkodnak.« Az anyja látta, hogy a fiu arcza sajátságosan megváltozik. Mereven nézett anyjára s a szája szélei vonaglottak. S a mikor a kedves, gyöngéd anyai kéz szeliden simogatta meg fejét, a visszafojtott könnyek kitortek és heves zokogás emelte keblét. De az anyja tovább beszélt a fiunak a szegény madárcákról: Mennyire szeretik egymást, hogy védik egymást, milyen fáradhatlan szorgalommal röpködnek kora reggeltől késő estig, hogy fiaik táplálékot hordjanak és maguk a mellett éheznek; hogy fiaikat a veszély idején nem hagyják el és a saját életök árán védelmezik őket. Így ha tűzveszély fenyegeti a fészket, kiterjesztik szárnyaikat és fiaikat védve, tűzhalált szenvednek értük.

¹ Az orsz. Á. V. E. naptárából, a melyből G. Büttner Juliának a májusi számban megjelen: »Az okos szó« című elbeszélése is volt.

„Anyácskám, zokogja a fiu, visszaviszem a fészket oda, a honnan elvettem, talán ott találom még a madárkákat. Ugy-e bár kedves anyácskám a madarak még ott lesznek? — „Remélem, gyermekem sőt hiszem, hogy a szegény madárkák még most is panaszos, hanggal röpdösik körül azt a helyet, a hol még nemrégiben olyan boldogok voltak“.

Gusztika gyorsan elszaladt, hogy az elrablott fészket a madárkáknak visszavigye.

Egy negyedóra letelte után visszajött és örömtől repeső hangon szólt anyjához: „Anyácskám, a madárkák mindjárt visszaszálltak fészkükre és milyen örömmel csicseregtek! Mikor a fészket megint visszavittem oda, a honnan elvettem, egy bokor mögé elrejtöttem s akkor láttam . . .“ Gusztika egyszerre csak abbahagyta az elbeszélést és elpirult, mert csak most vette észre, hogy atyja a szobában van. „Ugy, szólt az apa, szép dolgokat hallok tőled. Hát te madárfészket loptál; talán még kicsinyek is voltak benne? — „Nem“, felelte Gusztika, „csak tojások“. — „Ugy, csak tojások, Hát nem tudod te, hogy ezzel nagyon csúf dolgot műveitél? Így fognak rajtad azok a szép tanítások, a mikben az iskolában és a szülői házban részesülsz? Ugy-e bár a tizparancsolatot kívülről tudod? Hát hogy hangzik a hetedik parancsolat? — „Ne lopj!“ felelé Gusztika félénken. — „És tudod-e azt, hogy annál nagyobb vétket követ el az ember, minél szegényebb és gyengébb az, a kit meglop? Ha te elvennéd a kenyeret egy olyan fiutól, a ki náladnál gyengébb . . .“ — „De hiszen az nagyon csunya dolog volna“, mondja Gusztika, szinte megijedve azon, hogy ilyes valami is lehetséges. „Igen, csunya, gyalázatos, aljas tett volna“, erősíti az apa. „De lásd, gyermekem, azok a szegény madárkák, a melyektől te elvitted a fészket és a tojásokat, nem sokkal gyámoltalanabbak-e, mint az a szegény gyermek? Ez panaszt emelhet ellened azért, mert elvitted a kenyerét és igazságot fognak neki szolgáltatni. De a szegény gyámoltalan madár, kinek adja elő panaszát és kitől várjon igazságot és segítséget? És aztán mi az a darab kenyér ahhoz képest, a mit te a szegény madárkáktól elvettél? Te elvitted házukat, menedéknyújtó fedelüket, elvitted kicsinyeiket, a melyek nekik drágább életüknél. A mikor te durva, oktalan kézzel elragadtad a madárfészket, akkor nemcsak a szegény madárkákat loptad meg, hanem megkárosítottad azokat az embereket is, a kiknek a madárfészek közelében kertjeik és gyümölcsfáik vannak. Ide vigyázz rám: megmondom neked, hogy mennyivel kevesebb gyümölcsöt kaptak volna akkor, ha te nem adtad volna vissza a madárkáknak az elrablott fészket, Mennyi tojáska is volt a fészekben? — „Öt“, vallotta meg Gusztika.

«Lásd», folytatá az apa, «öt tojásból 5 kis madárka lesz, és minden madárkának napjában legalább 50 hernyóra és más rovarra van szüksége, a miket az öregek a szomszédságból hordanak a fiaiknak. Ez naponként 5-ször 50 vagyis 250 hernyó. Az etetés körülbelül 30 napig tart. Ez egy fészket számítva kitesz 30-szor 250 vagyis 7500 hernyót. Minden hernyó napjában megeszik annyi levelet és virágot, mint a mennyi a testének

sulya. Tegyük fel, hogy addig, míg teljesen kifejlődik, vagyis átlag 30 napig, napjában csak egy virágot pusztít el, akkor 7500 hernyó összesen 7500-szor 30 vagyis 22,000 virágot tesz tönkre. Ha e virágokból csak minden századik hozott is volna gyümölcsöt, úgy az, 2250 gyümölcsöt tesz ki. Nos belátod már most, hogy mekkora kárt okoz az, a ki madárfészket pusztít — te oktalan gyermek!

Gusztika mélyen megszegyenülve állt atyja előtt. Igen, hiszen ő tudhatta volna, hogy mennyi izes szilvát és édes körtét köszönhet ezeknek a szorgalmas kis madárkáknek. Hiszen a saját kertjükben is láthatta, hogy a kis állatkák mily szorgalmasan tisztítják meg a fákat, a cserjét, a talajt a káros rovaroktól. De igazán arra nem is gondolt, a mikor a kicsiny fészket elvitte. Miért is tette ezt? Igen, Károly pajtása, a ki tojásgyűjteményt állít össze, kérte arra, hogy ha tojást talál, adja oda neki. A mikor Gusztika ezt apjának megvallotta, haragos hangon így szólt: «Ilyen az ostoba gyermekeknek a gyűjtő mániája. Mindenféle gyűjteményt csinálnak, csak azért, hogy «gyűjtsenek», a nélkül, hogy tudnák, mit akarnak és rövid idő múlva, ha elvesztették kedvöket ettől a céltalan időpocsékolástól, az egész vaczakot a szemébe dobják. Ha még olyan dolgokat gyűjtenének, a melyek nem éreznek és fájdalmat nem szenvednek. De nem, növény vagy ásvány-gyűjteményekkel nem érik be, élő teremtetések kellene nekik, a melyeket halálra kínoznak, vagy legalább is madárfészkeket kell pusztítaniok, hogy tojásokat gyűjthessenek.

Nincs borzasztóbb egy olyan gyermeknél, a kinek a szive kemény és részvétet nem ismerő. Ilyen gyermek soha sem lesz képes arra, hogy valaha egy nemes, önzetlen tettet kövesen el, és szülei nem várhatják tőle, hogy majd egyszer örömet szerez nekik. Már most tudod, fiam, hogy miért nem vettem neked lepkefogót, s hogy miért nem kaptad meg azt a viztartót, a mit születésnapodra kívántál.» — «Oh, apuskám, hiszen helyette megkaptam azt a könyvet, a hol az állatok olyan szépen le vannak festve és ennek százszorta jobban örülök.» — «És ebből jobban meg fogod ismerni az állatokat, sokkal többet tudsz meg belőle az állatok életéről, hasznos vagy káros voltáról, mintha egy-néhány szegény teremtetést holtra kínoznál vagy szűk szekrényben agyonnyomorítanál. Jegyezd meg magadnak, Gusztika, azt a mit mondtam, s ha megint eljön hozzád egy jó barátod és madárfészket kíván tőled, vagy ha azt látod, hogy valaki lepkéket és bogarakat fogdos, hogy azokat aztán élve gombostűre tűzze, vagy azt veszed észre, hogy valami rakoncátlan gyerek az élő állatokkal kegyetlenül bánik; akadályozd meg benne, a mennyire csak tőled telik. És Gusztika ígéretet tett, sőt mi több, ígéretét meg is tartotta és nem egy oktalan gyermeket tartott vissza attól, hogy meggondolatlan állatkínzással kezdve, majdan szívtelen ember váljék belőle. És hogy az a Gusztika, a ki akkor — először és utoljára — madárfészket lopott, atyja intését és tanácsát mindenkor megszigvelte, azt a legjobban én bizonyítom, mert hiszen az a bizonyos Gusztika — magam voltam.

Az állatok lelki világából.

A HANGYÁKRÓL.

Közlő: **Barbell Viktor.**

Rendkívül érdekes dolgokat beszél el Sir John Lubbock új könyvében¹ a hangyák életéről. Néhány társával szoros vizsgálat alá vettek egy kolóniát, mely nem kevesebb, mint 500,000 egyénből állott, és konstatálták, hogy a kolonisták között soha sem merült fel a legcsekélyebb per-patvar sem.

A hangyák háboruságban élnek sok más rovarral, sőt a különböző fajta hangyák közt is van ellenségeskedés; arra is volt példa, hogy ugyanegy fajta hangyák; de más-más kolóniához tartozók közt felbomlott a béke, de arra soha sincs eset, hogy egy kolóniához tartozók veszekedjenek.

Lubbock megkísérté egyik hangyabolyból áttenni néhány hangyát egy másik hangyabolyba — megjegyzendő, hogy egy-nemű hangyák voltak. De a betolakodókat csakhamar elűzték az új tányárról. Ebből világosan látható, hogy ugyanegy bolygnak a lakói felismerik egymást.

A tudósok azt vélték, hogy a hangyák valami külső jel által beszélnek egymással, mint a némak. Lubbock meg akarva bizonyosodni e felől, érzéketlenné tette őket. Először chloroformmal tett kísérletet, de ez a hangyákat elpusztította. Aztán megpróbálta leitatni őket whisky-vel, de egyetlen hangya sem volt hajlandó megízlelni az alkoholt. Ekkor megfűrészté őket whisky-ben. Egyik bolyból is 25 hangyát vett, a másikkól is ugyanannyit s egy vörös jegyet csinálva rájok, holtra-részegítette őket. Akkor az 50 hangyát egy kis bekerített helyre tette, az egyik bolyból egy csomó új hangyát tett közéjük. Az újonnanjötték rendkívüli csodálkozást tanúsítottak társaik szokatlan állapotán s nem tudták mire vélni a dolgot. De nem soká haboztak, s először is felvitték az idegen hangyákat a kerítés tetejére, honnan egy vízzel telt árokba dobálták őket, mely körülvette a kerítést. Részeg testvéreiket meg szépen haza vitték, hol kijózanodtak. Ebből látható, hogy a hangyák jelbeszéd nélkül is felismerik egymást és bajban híven segítnek egymáson.

Arre nézve is érdekes kísérleteket tett Lubbock, hogyan adják tudtul a hangyák egymásnak, ha zsákmányt lennek.

Egy hideg nap, midőn a Lubbock hangyái mind a bolyban voltak, egy magános hangyát talált, mely hat lábnyira a bolytól egyedül barangoit. Lubbock egy döglött legyet türe szurt s a hangya előtt leszurta. A hangya azonnal el akarta vinni a legyet, de bámulatára most az egyszerű nem sikerült. Vagy husz perczig kintlódott és próbálgatta megmozdítani, végre felhagyott a sikertelen kísérletekkel s visszament a bolyba.

¹ The beauties of Nature and the Wonders of the World we live in.

Pár percz múlva visszatért huszadmagával s egyesült erővel dicsőségtelejesen vitték a legyet magokkal a kolóniába. Világos, hogy a hangya megértette társaival, miszerint »közös akaratra« van szükség s amazok nem késték a segítséggel.

Lubbock azt is megjegyezte, hogy hasonló esetekben a hangya soha sem küldi társait robotba anélkül, hogy maga ne menne velök mintegy jó példát mutatva.

Bizonyára a hangya az egyedüli élő lény, mely joggal írhatja kolóniája kapujára: Szabadság, Egyenlőség, Testvériség!

*

(Ezt a kis czikket a Magyar Géníuszából vettük át. Érdekesnek tartjuk a következő külföldi lapokból származó hírekkel megtoldani.)

Lovas hangyákat talált Bastian Adolf természetbuvár Kelet-Ázsiában. A fölfedezés annyira csodálatos volt, hogy még szak tudósok is kételkedtek benne, míg végre pár évvel ezelőtt más oldalról is bebizonyult. Meissen Károly a »Humboldt«-ban ezt közli: Van Siamban egy kis, halvány-szürkés-fekete hangyafaj, a mely leginkább nyirkos helyeken u. m. fürdőépületekben tartozkodik, s a honnan gyakran széles és hosszú csapatokban elvonul valamely tápláló forrás felé; állati hus szövetekből élnek. A munkások közülök fél oly nagyok, mint a mi közönséges mezei-hangyánk. A csapatok közepén menetelnek aztán bizonyos távolságban egymástól, egyes sokkal nagyobb állatocskák; de itt-ott megjelenik lassan és gondosan lépdelve, egy-egy valóságos hangya-óriás, egy elefánt nagyságára nézve a többi hangyákhoz képest. Vastag, fényes fekete feje nagyobb, mint a többi teste összesen, és ezen lovagol, vagy ül időnként egy-egy kicsi munkás-hangya. Itt-ott fogja magát a hangya-ló, áttöri a menetelő csapatot és lovassával együtt ördöngösen fut egy ideig kívül, míg végre visszatér a sorba és megcsendesül. Ismeretes, hogy a hangyáknak jól fegyelmezett hadserege és rendőrsége van; lehetséges tehát, hogy az apró lovas egy hangya-generális, a ki a katonai inspicziálásnál »lo«-vat használ, vagy hogy a lovas állatocskák a gyalogság nagy tömegében a lovasságot képviselik. Ezen érdekes jelenség, mely különben rég ismeretes a siamiaknál, minden esetre gondolkodóba ejti a józan buvárt ép úgy, mint a a röpülésre kész képzeletet.

Mézyűjtő hangyák. Sir James Boyle természetbuvár is fölötte érdekes megfigyeléseket közöl a hangyákról a »Scientific American«-ban. Amerikában már régóta ismernek bizonyos hangyafajokat, melyek egyes társaikat mézzel teli tömnek, mint valami zsákokat, elevenen kamarákba rakják el, hogy szükség esetén könnyen mézhez jussanak. Mexikóban az ily mézeszsák-hangyákat olykor a piaczkon is árulják csemege gyanánt. Egy Hutchinson nevű angol most Natalban, Afrikában is talált ilyen hangyákat, melyek külsőleg nagyon különböznek az amerikai és ausztraliai hangyáktól; de azért feltűnő, hogy a mézelrakó ösztön mind a három világrészbeli hangyáknál önállóan és egyenlően fejlődött ki.

A hálás szarvasgim. M. é. december havában Fl. goslari erdőőr a városi erdőben egy egyéves sánta szarvasgímet talált, mely táplálékot keresve, a kemény hóban napestig botorkálhatott, mert lábai egészen sebesek voltak és a szegény állat nem lévén képes tovább keresni eledelt magának, okvetlen tönkre ment volna. Fl. a beteg szarvast szekeren haza vitte magához és három hónapi ápolás után, a tavasz kezdetén, visszaadta a szabadságnak, az erdőnek.

Több héttel rá egész csoport szarvast vagy 25 darabot pillantott meg Fl. erdőőr. Sejtve, hogy volt betege is ezek közt van, odakiáltott: „Lieschen, komm“. Mire csakugyan azonnal kiugrott a szarvasgim társai közül, jóltevőjéhez rohant és látható a örömmel hagyta czirogatni magát, sőt követni akarta az erdőört, a ki aztán kutyájával visszaterelte a ragaszkodó állatot.

Bosszuálló vipera anya. Tapasztalatok bizonyítják, hogy némely állatban határozottan megvan a bosszuállás. A ki valaha méhkest zavart fel, tapasztalhatta, hogy a méhek több kilométernyi uton üldözik, ugyan úgy, mint a meleg égöv bántalmazott kigyói. Egy viperáról beszélnek jelenleg egy francia városban, a ki formális bosszu hadjáratot rendezett egy parasztlucska ellen. A gyermek egy számmal a taligája előtt éppen egy mezőn hajtott keresztül, a mikor látta, hogy az uton vagy tíz vipera fekszik. Ki akart térni, de már késő volt, és a taligakerék egyszerre három viperát vágott kétéfé. Erre a nőstény, a ki gyöngéd anyai viszonyban állott az elgázolt három fiókviperával, a kocszi után siklott és a szó szoros értelmében üldözte a fiut, a közeli faluig, a hol aztán a fiu lár-májára elősiető parasztlucskák éppen akkor verték agyon a szegény anyavipérát, a mikor a keréken felakart mászni, hogy megmarja fiokáinak üldözött „gyilkosát“.

Hűségés bagolyférj. Érdekes példáját írja le egy német sportlap annak, hogy milyen hűségés házaseletet élnek a baglyok. Egy erdész nemrégén egy közönséges erdei baglyot fogott s minthogy Minerva e szépséges madarának semmi különös baja sem történt a csapdában: az élelmes Nimródfi uhut akart magának nevelni belőle, azaz úgy akarta használni a ragadozó madarak csalogatására, a hogyan a nagy fülesbaglyot, az uhut, szokás. Egyelőre bezárta egy tyukketreczbe s ott állandóan jól tartotta. Egyszer csak azt vette észre, hogy a ketreczben olyan állati maradványok is vannak, a milyeneket ő nem szokott a bagolynak betálatni. Egérbőr és kis madártoll volt szétszórva a ketrecz alján. Minthogy ez ismétlődött, az erdészt nagyon bántotta a kíváncsiság. Durvaságában csapóvasat állított a ketrecz tetejére, abban a hitben, hogy ott jár valami, a mi a baglyot ily módon traktálja. S íme nem telt el huszonnégy óra, már kézre került a rejtélyes „jómadár“. Az erdész másnap hajnalban egy ugyanoly fajta szegény himbaglyot talált a csapóvasban, mint a milyen a ketreczben gunnyasztott. Minthogy ez a régebben fogságba került bagoly tojó volt, fel lehet tenni, hogy a párja tette meg neki mindeddig azt a szívességet, hogy éjente elhozta ketreczéhez a megszokott eledelét.

A jószivü kaszás.

Egyszer egy szorgalmas gazda lóhert kaszált a mezőn. Egyszerre csak egy madárfészek mellett vágott el; a fészekben hat meztelen fióka ült. A jószivü kaszás megállt s így szólt: »oh, miért nem tudtok már repülni? itt e kopasz tarlón most majd elvesztek.« A kaszás tovább kaszált; de a fészek körül a lóhert meghagyta, így a fészek védve volt. Az öreg madarak aggodalom nélkül nevelték fel a fiókákat.

A madarak.

Láttam egykor egy kedves kis falut; mindenfelől gyümölcsös kertek környékezték, mintha egy erdő közepében lett volna. A fák tavasszal gyönyörűen virágoztak, s kellemes illatot terjesztettek el a faluban. A sűrű lombok közt és árnyékos sövényekben vidám dalos madárcák fészkeltek. Őszkor a fák hajlott ágai jóízű gyümölcsök, szép almák, sárgáló körtvék alatt görbedeztek.

És mi történt? Némely oktalan gyermek el kezdte szedni az ártalan madarak fészkeit; ezért szegénykéek lassan-lassan mind elszoktak a helységből. A szép tavaszi reggeléken nem lehetett már több madárzenét hallani; a kertek némák és csendesek lőnek. A gyümölcsfák ágain hernyók kezdettek tenyészni, mert nem volt, mi pusztítsa többé. A kártékony férgek lerágták a bimbókat és virágokat. A fák nyárbán is csupaszok már, mint tél közepén. És ősszel szomorodott szívvel látták a gyermekek, hogy nincs többé honnan szedjenék jóízű gyümölcsöt.

Gáspár J. és Kovácsi A. olvasókönyvéből.

Irgalmat kérünk a szegény lánczos kutyaáknak. Rendes, elégséges, jó táplálékot és a forró nyári napokban többször friss, tiszta és elegendő vizet adjatok nekik; tegyék házikóikat *árnyékos* helyre, tartsátok a legnagyobb tisztaságban és ne rövid, hanem hosszú lánczon, ne szük és nyomó, hanem a mennyire csak lehet bő nyakövel, hogy a szegény fogólynappal is szabadabban mozoghasson, szabadítsátok meg éjjel a borzasztó lánczától, a zárt udvaron.

De miért is tartjátok lánczon? A kutya hű és ragaszkodó és *szabadon* is őrzi azt a házat, a hol emberséges módon bánnak vele.

A kalitkákba zárt szerencsétlen madárcákat óvni kell nyáron a napsugaraktól. Nem is rossz szándékból, hanem gondolatlanságból és feledékenységből történik gyakran, hogy kiteszik a kalitkát a kertbe vagy ablakba és aztán ott felejtik egész nap; a forró napsugarak pedig nagyon gyötrik a szegény állatocskát. Mily kegyetlenség is az, állatokat zárva tartani és elkülöníteni társaiktól!

Pápaszemes lovak.

A tudomány eddig a rövidlátó állatok közül csak egy kigyófajt jegyez fel, a melyet a természet szemüveggel áldott meg, de a modern optika a lovak, a tehének és a kutyák hiányos látóképességét is korrigálni próbálja. A *The Optician* című angol újságban egy lótulajdonos pápaszemes lovaíró a következő érdekes megfigyeléseket mondja el: Észrevettem egyszer, hogy hogy egyik lovam tulságosan rövidlátó. Elmentem az optikushoz, a ki nemsokára el is készítette rövidlátó lovam számára a szemüveget. Az állat kezdetben horkolt és prüszkált, mikor a sötét pápaszemet ráadtam, de később annyira megszokta, hogy már nem lehetett nélküle. Szomorú, lehangolt és csökönys volt, valahányszor szemüveg nélkül ment a legelőre. Viszont ő volt a világ legvidámabb és leghajánabb állata, mikor ismét megkapta pápaszemét. A legtöbb ló bizonyára azért vadul meg, mert rövidlátó, meg az „oktalan szemellenző miatt“, s az útjába eső tárgyakat félreismeri. Ajánlom összes kollegáimnak, hogy rövidlátó lovaiknak pápaszemet vásároljanak. Kényes versenyparipáknak esetleg — csiptetőt. . . *

Egy kutya temetése. Londoni újságok írják: Mister Pope állatkórházában huzamosabb ideig betegen feküdt egy vén vadászkutya s mikor végre az orvosok látták, hogy a kutya haldoklik, sürgönyileg tudatták a szomorú hírt a kutya tulajdonosával B. ladyval. A grófnő azonnal eljött és kutyája első lábát a kezében tartotta, míg „mindennek vége volt“ !! Aztán elhívatta ama városrész legdívatosabb temetkezési vállalkozóját, mértéket vétetett kedvenczéről a koporsóra és kikocsizott a Hydepark temetőbe, a hol a Cambridgei herczeg kutyáinak családi kryptája mellett választott sírhelyet. Másnap gyönyörű, rézdiszítésű és a „halott“ nevét, születésének és hálálának napját ezüst lapon tartalmazó koporsóban, mely fehér selyemmel volt bélelve, kiterítették a kutyát nagy pompában. Harmadnap halottas kocsí vitte a koporsót, melyet más 2 kocsí a kutya urnójével és pár 4 lábú barátjával követett ki a temetőbe, a hol aztán nagyon megható szertartás fejezte be a tragédiát!! Valijon nem éppen annyira elítélendők azok, a kik ilyen tulságokba esnek „szeretet“-tökkel, mint azok, a kik az állatot bántják és gyötrik?! *

Az Állatok Védelme. egyik legelőkelőbb olvasója írja a szerkesztőnek, hogy udvarában évekig volt egy egész közönséges varjuja, a mely — nagyon szeretett bort inni. A kedves madár annyira megszeliődött, hogy hívásra előjött, gazdája kezéből meg-evett mindent, és szeretett borban fürödni. A szomszéd udvarban lévő 2 gólya a télen agyonverte szegénykét. A méltóságos urnak most egy hollója van, de a holló vad maradt, nem látszik alkalmasnak idomításra. — Jobb is neki vadnak maradnia és künt élnie a szabad természetben ezer társaival egyetemben, a mint a jó Isten rendelte számára.

Tevék Amerikában.

Az Egyesült-Államok nyugati részeiben, különösen Uj-Mexikóban, Arizonában, Nevadában és Dél-Kaliforniában nagy pusztaságok vannak, a melyek visszariasztó sivárság dolgában semmiben sem különböznek a Szaharától, sőt néhol, mint például a délkaliforniai Halálvölgyben borzalmasság tekintetében felül is mulja. Az utazás ezeken a sivatagokon, a mikor a Missisipi mellékén lévő államokat még nem kötötte össze vasut Kaliforniával, roppant nehézségekkel járt, mert a teherhordó állatok számára nem vihetnek elég vizet s e miatt sok karaván pusztult el. Az amerikai kormánynak azután az az ötlete támadt, hogy tevéket telepít át ezekre a sivar vidékekre. Százötven tevét vásárolt Afrikában s a sivatag hajóit nagy nehézségekkel szállították át Arizonába, de nem sokára arra a szomorú tapasztalatra jutottak, hogy az áttelepített tevék semmiképen sem használtak. A nagyobbbrészt éles kavicsból álló és szurós kaktuszokkal gazdagon benőtt talaj felhasította a puha talajhoz szokott tevék lábait s a kormány csakamar megunva a kísérletezéseket, elakarta adni a tevéket. Vevő azonban nem akadt, a mire a tevéket, minthogy leölni nem akarták őket, szabadon bocsátották. Harmincz esztendő is elmúlt azóta, de a szabadjukra bocsátott tevék, a helyett, hogy elpusztultak volna, inkább megsokasodtak s hozzászoktak az új talajhoz és Arizona helyi viszonyaihoz. A Gila partján, a Fehérhegyek közelében nem régiben láttak egy ilyen elvadult tevékből álló csordát, a melyben ötszáznál több teve volt. Találtak még más tevecsoordákkal a Mojave sivatagban és Arizona más részeiben is. Nagyon valószínű tehát, hogy a tevék Arizona és Kalifornia kulturéletében még jelentékeny szerepet fognak játszani, a mi annál is inkább remélhető, mert pl. a délafrikai strucz is meghonosodott Amerika déli vidékén s különösen Kaliforniában nagy sikerrel tenyésztik is.

A hol nincsenek házi állatok.

Japánban se tejet nem isznak, se húst nem esznek az emberek és így tehenet se tartanak, mert hasznát nem vehetnék. A lovat se ismerik Japánban és legfőlebb csak idegenek használatára importálják. A terhet targonczákon kulik huzzák vagy tolják maguk előtt, az előkelő osztály fogatait pedig hordszékek pótolják. Kuttyák vannak ugyan Japánban, de ezek nagy csordákban, teljesen elvadult állapotban élnek, házörző vagy vadászkuttyákat pedig Japánban csak külföldiek tartanak. A Japáni ember se a kecskét, se a juhót, se a disznót nem ismeri. Gyapjura a Japániaknak nincs szükségük mert terem gyapot elég, a gazdagok pedig selyembe öltözködnek. A disznósirt a Japáni konyhákon nem ismerik, napi járőföldre el lehet menni a nagy szigetországban, míg az ember egy szamarat vagy öszvért, tyukot, kacsát, vagy galambot lát és halát, úgy az bizonyosan nem Japáni benszülött, hanem valami betelepített külföldi tulajdona.

Hasznos tudnivalók.

Brüsszelben jun. 18, 19, 20 és 21-ikén lókiállítás lesz, melyet nemzetközi lóvásár fog követni. A földmivelés miniszter ezt tudtul adva, késznek nyilatkozik lovaink kivételének előmozdítása czéljából, minden egyes Brüsszelbe vitt ló után *150 forint segélyt* engedélyezni.

Friss széna ártalmas lovaknak, marháknak; nehéz emésztési bajokat, felfuvódást, agycongestiókat és egyéb betegségeket idéz elő, melyek nem is ritkán halállal végződnek. A friss szénának 4—6—8 hét kell, a míg elveszti erős illatát és a vele járó fanyar ízet. *(Pilger)*

A sertések vasuton való szállítása. Az egy kocsira rakható sertések számának megállapítása tárgyában a földmivelési miniszter a következőket rendeli: „A vasuti sertéskocsiknak tulsufolt megrakása miatt ismételten emelt felszólalások folytán szükségesnek találtam az egy vasuti kocsiba rakható sertések számát, kifejlődöttségük és hizási állapotuk szerint a következőképen szabályozni: Malacz (20 kg. élősúlyig 1 m₂ rakterületre berakható sertések maximális száma téli időszakban 5.5 db, nyári időszakban 5.0 db. Süldő (21—40 kg. élősúlyig) téli időszakban 4.0 db, nyári időszakban 3.3 db. Sovány sertés (31—90 kg élősúlyig) téli időszakban 2.2 db, nyári időszakban 2.0 db. Hizott sertés (90 kg-on felül téli időszakban 1.8 db, nyári időszakban 1.5 db. A vasuti rakodóknál alkalmazott szakértő állatorvosoknak kötelességükké teszem, hogy az elszállítandó sertések állapotát a vonatkozó marhalevélen a közölt kifejezésekkel jelöljék meg, mely megjelölés alapján tartozik a rakodásnál közreműködő vasuti közeg az illető kocsiba rakható állatok számát meghatározni“.

(Nemzet)

Uj gyógyszer a sertésvész ellen. Ámon Vilmos, szentai gyógyszerész, hosszabb kísérletezés után vegyületet talált föl, amely a megejtett kísérletek alapján úgy óvószer — mint gyógyszerként bevált a sertésvész ellen. A föltaláló a készítés módjára szabadalmat kér.

A légyeket könnyen lehet eltávolítani, elriasztani csukomáj-olajjal, t. i. annak szagát ki nem bírják és kiröpülnék olyan helyiségből, a melyben 1—2 csészében az az olaj van felállítva, tehát szükségtelen elpusztításukra oly állatkínzó módot alkalmazni, mint a milyen a légyenyv vagy az általánosan ismert légyfogó üveg használata.

Az Á. V. E. tagsági díj-nyugták szétküldését pénztárnokunk többféle akadály miatt csak most, június első napjaiban, kezdheti meg. Kérjük azoknak szíves és pontos beváltását.

HIREK.

Tenyészállat-kiállítás Kolozsvártt. Az erd. gazd. egyeslet állattenyésztési szakosztálya — a földművelésügyi miniszter hatóságos anyagi támogatásával — augusztus hó 28—31-ig rendezi XII-ik tenyészállat-kiállítását. A szakosztály Bánffy György gróf elnöklete alatt már több ülést is tartott e tárgyban, melyeken a kiállítás részleteit határozták meg. A kiállításra ötezer forint díjat tűztek ki lovak, szarvasmarhák, juhok és baromfiak díjazására. A kiállítás, mely különben is a kolozsvári országos vásárral egy időre esik, vásárral lesz egybekötve.

A Budapesten tartott tenyész-állatvásár és kiállításon Tormai Béla min. tanácsos hirdetése szerint *állami arany érmet* nyertek: a szarvasmarha csoportoknál: Egri főkáptalan csop. Simentháliaknál: gr. Apponyi Géza csop. és özv. br. Jeszenszky Jánosné csop.; az *állami ezüst érmet*: gr. Andrassy Géza és Wolff testvérek csoportjai.

Az afrikai elefántok védelmére egyesület keletkezett nem rég Párisban, a mely nagyon is szükségesnek bizonyult, mert például Antwerpenben a télen 52.000 kiló elefántcsontot árvereztek, a mi 5884 elefánt összesen 11769 agyara volt. Mindegyik elefánt átlag 9 kl. csontot szolgáltat és minthogy kilója 15—20 franknyi értéket képvisel, egy elefánt piaci értéke 160 frankot tesz ki. És ezen aránylag oly csekély összegért ölik meg sereggestül az afrikai elefántokat, melyek Indiában a gyarmatosítás alkalmával úgy mint az ázsiai elefántok is, az angoloknak és benszülötteknek, oly nagy szolgálatokat tesznek és mint igavonó állatok a legfontosab szolgálatokat teljesítik. Az utolsó évtizedben átlag 42.000 elefántot ölt meg Afrikában és ha ezt meg nem szüntetik, kevés idő múlva egészen kipusztul az afrikai elefánt. Talán nem érdektelen hozzátenni, hogy Hannibal is alpesti átvonulásakor afrikai elefántokat használt.

A király parádés lova. A német császár tiszteletére Bécsben tartott nagy katonai díszszemlén a király olyan fekete paripán jelent meg, a mely a loértők között szép formájával és pompás tartásával feltűnést keltett. A ló, melynek *The Monk „a barát“* a neve, 7 éves és Lichtenstein herczeg csak néhány hónappal ezelőtt vette meg az uralkodó számára. Lechartier Adolf udvari lovászmester azonnal hozzáfogott a ló betanításához, a mi olyan jól sikerült, hogy a király a rövid kiképzés daczára is hajlandónak nyilatkozott a díszszemle alkalmával erre a lóra ülni. A 170 ctm. magas ló annyira megnyerte a király tetszését, hogy elrendelte, mikép ezentúl minden ünnepélyes alkalomra csak ezt nyergelhetik fel számára. Magának a német császárnak is igen tetszett a paripa és bravouros kiképzőjének elismerésül kezét nyújtotta.

Koch tanár Délafrikából Keletindiába utazott a marhavész tanulmányozása czéljából, 120 forint napi tiszteletdíjat kap az összes utiköltségeken kívül, fáradozásáért.